

שילה ביד פיקה ונזכר כולי –

He sent it in the hands of a wise man and he remembered, etc.

Overview

The גמרא, searching for a משנה which rules like ר' יהודה (that the הקדש is בשוגג but not במזיד), cited the following משנה; if one inadvertently sent the money (with a 'normal' adult) to a storekeeper, and the sender (and his agent) remembered that it was the money before giving it to the storekeeper; the rule is that if the storekeeper spent the money, only he is מועל (for he was a שוגג), however, the sender and his agent are not מועל for they were מזידים (just as ר"י ruled). תוספות explains why the גמרא cited the סיפא of the משנה instead of the רישא.

תוספות asks:

ואם תאמר אמאי לא מייתי מרישא דקאמר שילה ביד חרש שוטה וקטן¹ -

And if you will say, why did not the גמרא cite the רישא of this משנה (which is also according to ר"י), which states, 'if the גזבר of the הקדש inadvertently sent the money through a חרש, שוטה וקטן, the rule is –

עשו שליחותו גזבר מעל² לא עשו שליחותו חנוני מעל -

If the חש"ו did his bidding (they followed the גזבר's instructions), the גזבר was מעל, however if they did not do his bidding, the חנוני was מעל³. this concludes the רישא -

אלמא היכא דהוי שוגג חייב קרבן מעילה⁴ -

It is evident from the רישא that whenever he was a שוגג he is liable for a קרבן מעילה, so why did the גמרא need to cite the סיפא, when we can derive it from the רישא?

תוספות answers:

ויש לומר דמהיכא לא מוכח אלא דבשוגג מתחלל אבל דבמזיד לא מתחלל לא שמעינן⁴ -

And one can say; that from the רישא we only know that בשוגג מתחלל, however we do not know from the רישא that במזיד לא מתחלל -

ומהך דהכא שמעינן תרי מדקאמר נזכר עד שלא הגיע אצל חנוני, חנוני מעל ולא בעל הבית -

However from this סיפא we derive both (rules of שוגג and מזיד), for since he states that if the sender remembered before it reaches the חנוני, the rule is that חנוני מעל, but not the בעל הבית (the sender) -

¹ A חש"ו are a deaf mute, an imbecile, and a minor (respectively).

² See the גמרא כא, מעילה, which explains why the גזבר was מעל even though the חש"ו are not שליחות.

³ The גזבר (in the case of שליחותו) and the חנוני (where שליחותו), were both שוגג and they are מעילה.

⁴ There is no מזיד in the רישא (they were all שוגגים).

אלמא משמע דבמזיד אינו מתחלל⁵ -

It is evidently apparent that by מזיד (where they remembered) the הקדש is not מתחלל (there is no מעילה) -

ומדקאמר חנוני מעל לכשיוציא מכלל דבשוגג מתחלל:
and since the משנה states, 'the חנוני is מועל when he spends the הקדש money', it is evident that בשוגג מתחלל (that there is מעילה by שוגג [only])

Summary

From the רישא (of שילה ביד חש"ו) we only know that מתחלל בשוגג, however from the סיפא (of ונזכר וכו'), we know both that מתחלל ובמזיד אינו מתחלל.

Thinking it over

Is the proof that מתחלל לא במזיד from the fact that the בעה"ב was not מעל, or that the מעל was not שליח?⁶

⁵ If הקדש is במזיד מתחלל, why is the חנוני מעל, it already was מתחלל when the חנוני received it; it is no longer הקדש. See 'Thinking it over'.

⁶ See רש"י and משה רש"י.